

吃了嗎？

Chī le ma

Kiinan peruskurssi

Sisällys

课次 Kappale	主题 Aihe	内容 Sisältö	语法 Kielitieto	文化 Kulttuuri	页 Sivu
1	你好! 您好! Nǐ hǎo Nín hǎo Hei!	<ul style="list-style-type: none"> Toonien lausuminen Toonit ja pinyin-kirjoitus Numerot 1–100 Persoonapronominit TEEMA: Tervehdykset	<ul style="list-style-type: none"> perussanajärjestys ja lauseiden muodostaminen 很 hěn kielteinen vastaus 不 bù kysymysten muodostaminen 吗 ma 	Kiinan kirjoitusmerkeistä	12
2	很高兴认识你! Hěn gāoxìng rènshi nǐ Hauska tutustua!	<ul style="list-style-type: none"> Kysymysten muodostaminen TEEMA: Maat ja kansalaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> substantiivien yhdistäminen 和 hé ehdotusten tekeminen 吧 ba omistusmuoto 的 de yhdessä tekemisen ilmaiseminen 和 hé... 一起 yìqǐ adverbien paikat lauseissa 也 yě, 都 dōu, 只 zhǐ 	Kiinan monta kieltä	34
3	我的家! Wǒ de jiā Minun perheeni!	<ul style="list-style-type: none"> Kylässä käyminen Toisen henkilön esittelemine TEEMA: Perhe ja ikä	<ul style="list-style-type: none"> mittasanojen käyttö lyhyt kesto 一下 yíxià lukusanojen kysyminen 几 jǐ ja 多少 duōshǎo 有 yǒu, 是 shì ja 在 zài 	Perhe Kiinassa	60
4	吃了吗? Chī le ma Oletko syönyt?	<ul style="list-style-type: none"> Kuulumisten kysyminen Voinnin kertominen TEEMA: Small talk	<ul style="list-style-type: none"> menneisyyden ilmaiseminen 了 le ja 没 méi kohta tapahtuvan asian ilmaiseminen 快 kuài... 了 le adjektiivin suuri aste 太 tài ... 了 le “miten” 怎么 zěnmē apuverbit 会 huì, 能 néng, 可以 kěyǐ 	Oletko syönyt?	88
5	旅行计划 Lǚxíng jìhuà Matkasuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Päivämäärän muodostaminen Päivämäärän tiedusteleminen TEEMA: Viikkosuunnitelman laatiminen	<ul style="list-style-type: none"> 还是 hái shì ja 或者 huòzhě tapahtuman kulku 先 xiān, 然后 rán hòu, 最后 zuì hòu ajanilmaukset lauseissa mistä mihin 从 cóng ... 到 dào... kielteinen kysymysocto 别 bié 	Kiinan monet kasvat	112
6	去深圳出差 Qù Shēnzhēn chūchāi Liikematka Shenzheniin	<ul style="list-style-type: none"> Päivän kulku Kellonajat Ajan kesto Tapaamisen sopiminen TEEMA: Kellonajat	<ul style="list-style-type: none"> Mitä kello on? 几点 jǐ diǎn milloin jotakin tapahtuu 什么时候 shénme shíhòu tulevan ja tarpeen ilmaiseminen 要 yào 	Kiinalainen bisnesetiketti	136

7	<p>在上海买东西 Zài Shànghǎi mǎi dōngxi</p> <p>Ostoksilla Shanghaissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rahayksiköt • Hinnan kysyminen • Hinnasta tinkiminen <p>TEEMA: Ostoksilla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komparatiivi 更 gèng ja superlatiivi 最 zui • demonstratiivipronominien monikkomuoto 些 xiē • verbien kahdennus • attribuutin liittäminen substantiiviin 的 de • 有点儿 yǒudiǎnr ja 一点儿 yídiǎnr • lauseiden yhdistäminen: 也 yě ja 还 hái 	<p>Mobiili- maksaminen ja mobiili- shoppailu</p>	160
8	<p>在西安的餐馆 Zài Xī'ān de cānguǎn</p> <p>Ravintolassa Xi'anissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruoka- ja juomasanastoa • Ruoan tilaaminen ravintolassa <p>TEEMA: Ruoka- ja juomakulttuuri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yksityiskohtien korostaminen 是 shì... 的 de • kokemuksen ilmaiseminen 过 guò • adjektiivin korostaminen 死了 sǐ le • järjestyslukujen muodostaminen 第 dī 	<p>Kiinalainen populaari- kulttuuri: elokuvat</p>	184
9	<p>你的爱好是什么? Nǐ de àihào shì shénme</p> <p>Mitä harrastat?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harrastuksista kertominen • Tapaamisen sopiminen • Tutun ja uuden tiedon paikat lauseessa <p>TEEMA: Vapaa-aika ja harrastukset</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toiminta on käynnissä 正在 zhèngzài • kuinka monta kertaa toiminta tapahtuu • olla kiinnostunut 对 duì ... 感兴趣 gǎnxìngqù • ennen 以前 yǐqián ja jälkeen 以后 yǐhòu • ehdon ilmaiseminen 要是 yàoshi ... 的话 dehuà 	<p>Laulava kansa</p>	210
10	<p>你最喜欢学什么? Nǐ zuì xǐhuan xué shénme</p> <p>Mitä sinä opiskelet mieluiten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluun ja työhön liittyvä sanasto <p>TEEMA: Opiskelu, oppiaineet ja työ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • modaalinen täydennys 得 de • syy-seurauksien ilmaiseminen koska ja siksi 因为 yīnwèi ..., 所以 suǒyǐ... • lähiaikoina tapahtuva 就要 jiù yào 了 le 	<p>Koulun- käynti Kiinassa</p>	232
11	<p>我不太舒服 Wǒ bú tài shūfu</p> <p>Minä en voi kovin hyvin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehonosat • Sairaudet ja sairastumiseen liittyvä sanasto • Poissaoloviestin kirjoittaminen <p>TEEMA: Kehonosat ja sairaudet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vertailu 比 bǐ • yhtä iso/pieni/kaunis kuin jokin muu 和 hé ... 一样 yíyàng • adjektiivien kahdennus 	<p>Sosiaali- turva Kiinassa</p>	252
12	<p>请问, 地铁站在 Qǐng wèn dītiězhàn zài 哪儿? nǎr</p> <p>Anteeksi, missä metroasema on?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnat ja sijainti • Liikennevälineiden nimitykset • Huoneiden nimitykset <p>TEEMA: Tien kysyminen ja asuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • paikan tai olemassaolon ilmaiseminen 在 zài, 有 yǒu, 是 shì • etäisyys 离 lí • prepositio 往 wǎng ja suunnat • kuinka vanha/pitkä/kauan... 多 duō 	<p>Ympäristö</p>	276

Tutustu kirjan hahmoihin 人物介绍

Maija Aho on 18-vuotias lukiolainen, joka opiskelee parhaillaan Renmin lukiossa Pekingissä. Hän rakastaa kielten opiskelua.

Fredrik Berglund, 19 vuotta, on kotoisin Ruotsista ja opiskelee Maijan kanssa samalla luokalla Renmin-lukiossa Pekingissä. Hän on kiinnostunut matkustamisesta.

张月月 Zhāng Yuèyue, 18 vuotta, on Maijan luokkakaveri Shanghaista. Hän pitää lukemisesta ja opiskelemisesta, erityisesti matematiikasta.

高峰 Gāo Fēng on 20-vuotias ensimmäisen vuoden opiskelija Renmin-yliopistossa. Hän on tutustunut Maijaan ja hänen luokkatovereihinsa kampuksella.

王海 Wáng Hǎi on kiinan kielen opettaja Renmin lukiossa. Hän on 48-vuotias ja kotoisin Xi'anista.

李萍 Lǐ Píng on Wang Hain vaimo ja kotoisin Guangdongista. Hän on 42 vuotta. Hän on töissä Möbler International -nimisessä yrityksessä. Hänellä ja hänen miehellään on kaksi lasta: 12-vuotias tytär ja 5-vuotias poika.

Julia Berglund, 26 vuotta, on Fredrikin isosisko ja töissä Möbler International -nimisessä yrityksessä. Li Ping on hänen esimiehensä.

张月兰 Zhāng Yuèlán on Yueyuen 30-vuotias isosisko, joka työskentelee opettajana Renmin-yliopistossa.

第一课 你好! 您好!

Dì-yī

kè

Nǐ hǎo

Nín hǎo

TÄSSÄ KAPPALEESSA OPIT:

- lausumaan toonit
- lukemaan ja kirjoittamaan pinyin-kirjoituksella
- numerot 1–100
- persoonapronominit
- perussanajärjestyksen ja lauseiden muodostamisen 很 hěn
- kielteisen vastauksen 不 bù
- kysymysten muodostamisen 吗 ma

TEEMA: Tervehdykset

不到 长城 非好汉

Bú dào Chángchéng fēi hǎohàn

Jos et ole ollut Kiinan muurilla asti, et ole kunnon ihminen.

Tarkoitus: Älä anna periksi, ennen kuin onnistut.

语音 Ääntäminen

Kiinan kielessä yksi tavu muodostuu alukkeesta, lopukkeesta ja sävellestä eli toonista. Tavun alkajia on 21 ja lopettajia 38. Mandariinikiinassa on neljä toonia ja yksi neutraali tooni. Tooni merkitään diakriittisella merkillä vokaalin yläpuolelle.

Alukkeet ja lopukkeet yhdistyvät noin 400 eri konsonantti-vokaaliyhdistelmäksi. Eri tavuja tooneineen on kuitenkin vain 1196. Merkkejä taas on kymmeniä tuhansia.

Suomen kielessä mahdollisia tavuja on jopa 5696, mutta niistä vain 3291 on käytössä.

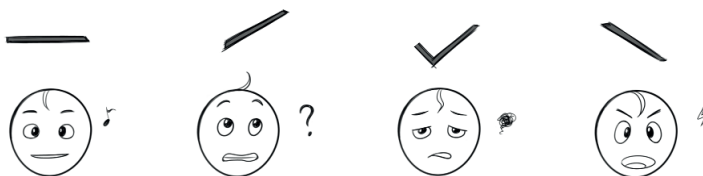
Mitä päätelmiä voit tehdä tästä?

		tooni				
		aluke	bā	lopuke		
Tooni	Toonin merkki	Pinyin	Esimerkki	Merkitys	Ääntämisohjeet	
1. tooni	-	bā	八	kahdeksan	tasainen, korkea	
2. tooni	/	bá	拔	vetää ulos	nouseva	
3. tooni	∨	bǎ	靶	kohde	laskeva-nouseva	
4. tooni	\	bà	爸	isä	laskeva, kesto lyhyt	
neutraali tooni		ba	吧	kehotusta ilmaiseva partikkeli		

Jos tavussa on vain yksi vokaali, diakriittinen merkki kirjoitetaan vokaalin päälle. Jos merkki lisätään i-kirjaimen päälle, i-pistettä ei kirjoiteta erikseen: ì

21 aluketta

b 伯
bó isän vanhempi veli
p:n ja b:n välimuoto

p 坡
pō mäki
kuten edellinen, mutta aspiroiden

m 摸
mō koskettaa

f 佛
fó Buddha

d 德
dé hyve
d:n ja t:n välimuoto

t 特
tè erityinen
kuten edellinen, mutta aspiroiden

n 呢
ne entä
suomen kielen n-äännettä pehmeämpi

l 乐
lè iloinen
suomen kielen l-äännettä pehmeämpi

g 哥
gē isovelji
g:n ja k:n välimuoto

k 棵
kē mittasana puille
kuten edellinen, mutta aspiroiden

h 喝
hē juoda
särisävä, suomen kielen h-äännettä taaempaan

j 鸡
jī kana
kuin g sanassa genius

q 妻
qī vaimo
kuin ch sanassa cheap

x 吸
xī hengittää
kuin sh sanassa she

zh 汁
zhī mehu
kuin englannin kielessä jerk

ch 吃
chī syödä
kuin ch sanassa chicken

sh 狮
shī leijona
kuin sh sanassa shakki

r 日
rì aurinko, päivä
hieman kuin r englannin sanassa rain

z 字
zì merkki
kielenkärki ylähampaiden takana

c 刺
cì piikki
kuten z, aspiroiden

s 丝
sī silkki
kielenkärki alahampaiden takana, terävä

y 一
yī yksi
i:n edessä i, muuten hieman kuin j

w 屋
wū talo, huone
kuin englannin kielessä way

Kun -i tulee konsonanttien z, c, s sekä zh, ch, sh, r jälkeen, se lausutaan eri tavalla.

Lopukkeet

Yksi vokaali	Monivokaaliset	Nasaaliset
a 啊 a ah	ai 爱 ài rakkaus	an 安 ān rauha
o 我 wǒ minä	ei 黑 hēi musta	ian 见 jiàn nähdä
e 饿 è nälkäinen	ao 早 zǎo aikainen	uan 问 wèn kysyä
i 一 yī yksi	ou 走 zǒu kävellä	üan 选 xuǎn valita
u 五 wǔ viisi	ia 家 jiā koti, perhe	en 很 hěn tosi
ü (kuin sanassa üben) 鱼 yú kala	ie 谢 xiè kiitos	in 心 xīn sydän
	ua 刷 shuā harjata	un 困 kùn unealias
	uo 火 huǒ tuli	ün 军 jūn armeija
	üe 月 yuè kuu, kuukausi	ang 上 shàng ylhäällä
	iao 叫 jiào kutsua	iang 两 liǎng kaksi (kpl)
	iu 九 jiǔ yhdeksän	uang 双 shuāng pari
	uai 帅 shuài komea	ing 名 míng nimi
	uei 谁 shéi kuka	eng 生 shēng syntyä
		ueng 翁 wēng vanha mies
		ong 送 sòng viedä
		iong 兄 xiōng isovelii

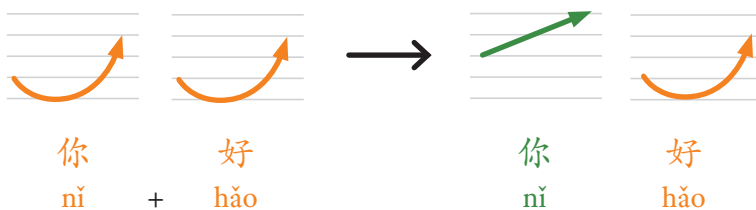
Kolmas tooni

Kolmas tooni pysyy kolmantena toonina, kun se lausutaan yksin.

Yleensä tavu, joka on perusmuodossa kolmannessa toonissa, muuttuu seuraavasti:

A

Jos kolmatta toonia seuraa toinen kolmannella toonilla ääntyvä tavu, se muuttuu nousevaksi eli toiseksi tooniksi. Pinyin-kirjoituksessa tooni merkitään kuitenkin kolmantena toonina:

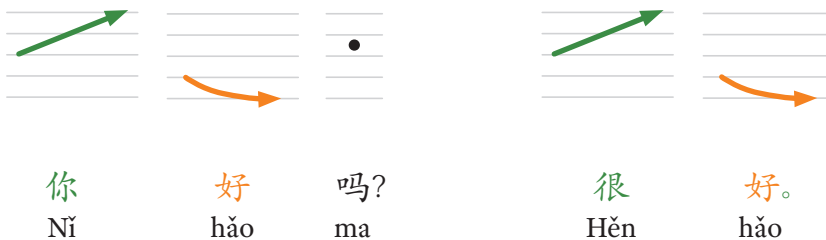
Mitä 你好 nǐ hǎo tarkoittaa? Mitä 您好 nín hǎo voisi tarkoittaa?

H ääntyy suomen h:ta taasempaa ja on hieman särisevä (doch).
N ääntyy suomen n:tä pehmeämmin.

B

Jos kolmatta toonia seuraa jokin muu tooni kuin kolmas, eli ensimmäinen, toinen, neljäs tai neutraali tooni, se muuttuu matalaksi, hieman laskevaksi tooniksi. Vaikka kolmannen toonin perässä ei olisikaan muita tooneja, se voidaan kuitenkin lausua puolikkaana kolmantena toonina. Kun kolmannessa toonissa oleva tavu lausutaan yksin, se äännetään usein kokonaisena kolmantena toonina.

Mitä 吗 ma voisi tarkoittaa?

Mitä 很 hěn voisi tarkoittaa?

W ääntyy hieman kuin englannin kielessä way.

课文一

Kèwén yī

Teksti 1

Maija ja Yueyue tapaavat käytävällä. | Maija 和月月见面。

Yueyue: 你好!
Nǐ hǎo

Hei!

Maija: 你好!
Nǐ hǎo

Hei!

Yueyue: 你好吗?
Nǐ hǎo ma

Mitä kuuluu?

Maija: 我很好!
Wǒ hěn hǎo

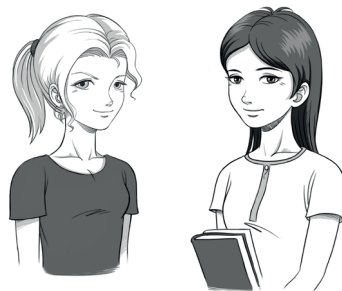
Minulle kuuluu hyvää!

Yueyue: 再见!
Zàijiàn

Näkemiin!

Maija: 再见!
Zàijiàn

Näkemiin!

数字 Lukusanolja

Shùzì

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
〇(零)	一	二	三	四	五	六	七	八	九	十
líng	yī	èr	sān	sì	wǔ	liù	qī	bā	jiǔ	shí

11	12	13	20
十一	十二	十三	二十
shíyī	shí'èr	shí sān	èrshí

21	22	23	30
二十一	二十二	二十三	三十
èrshíyī	èrshí'èr	èrshí sān	sānshí

40	50	60	70	80	90	100	101	110	110
四十	五十	六十	七十	八十	九十	一百	一百零一	一百一十	一百一十
sìshí	wǔshí	liùshí	qīshí	bāshí	jiǔshí	yībǎi	yībǎi líng yī	yībǎi yīshí	yībǎi yī

课文二

Kèwén èr

Teksti 2

Li Ping kutsuu Julian työhuoneeseensa juomaan teetä. | 李萍请 Julia 到她的办公室喝茶。

Julia: 您好!
Nín hǎo Hei! (*kohtelias*)

Li Ping: 好久不见! 请进!
Hǎojiǔ bú jiàn Qǐng jìn Pitkästä aikaa! Ole hyvä ja tule sisään!

Julia: 谢谢!
Xièxie Kiitos!

Li Ping: 请喝茶!
Qǐng hē chá Ole hyvä ja juo teetä.

Julia: 谢谢!
Xièxie Kiitos!

Li Ping: 不客气!
Bú kèqì Ei kestä!

Julia lähtee. | Julia 离开。

Julia: 再见!
Zàijiàn Näkemiin!

Li Ping: 再见!
Zàijiàn Näkemiin!

Sanaleikki

四 是 四,
sì shì sì
4 on 4

十 是 十,
shí shì shí
10 on 10

十四 是 十四,
shí sì shì shí sì
14 on 14

四十 是 四十。
sì shí shì sì shí
40 on 40

生词 Uudet sanat

Shēngcí

1	你好	nǐ hǎo	hei
2	你	nǐ	sinä
3	好	hǎo	hyvä
4	吗	ma	<i>kysymyspartikkeli</i> -ko/-kö
5	我	wǒ	minä
6	很	hěn	<i>asteen adverbi</i> oikein, hyvin
7	再见	zàijiàn	näkemiin
8	再	zài	uudestaan
9	见	jiàn	nähdä
10	您好	nín hǎo	hei (<i>kohtelias</i>)
11	您	nín	Te
12	好久	hǎojiǔ	pitkä aika
13	不	bù	ei (<i>kieltosana</i>)
14	请进	qǐng jìn	tulkaa / tule sisään
15	请	qǐng	ole hyvä, pyytää
16	进	jìn	(tulla/mennä) sisään
17	喝	hē	juoda
18	茶	chá	tee
19	谢谢	xièxie	kiitos
20	不客气	bú kèqì	ei kestä
21	客气	kèqì	kohtelias
22	是	shì	olla

Mitä tiedät kiinan kielen merkeistä? Mistä ne koostuvat?

你好! 我是 Fredrik。

Nǐ hǎo Wǒ shì

Miltä kiinan kieli kuulostaa? Kuvaile kolmella adjektiivilla.

练习 Harjoituksia

Liànxí

I. Kuuntele ja lausu

1 A) Kuuntele ja ympyröi kuulemasi ilmaisu.

1. nǐ hǎo	ní hǎo	2. nín	nìn
3. wǒ	wò	4. hěn	hèn
5. xièxie	xièxiè	6. bú kèqì	bù kèqì
7. zài jiàn	zài jiàn	8. shì	shí

B) Merkitse kuulemasi toonit.

1. hanbaobao	2. Fenlan	3. cha	4. bashi
5. maidanglao	6. Aisibao	7. kafei	8. baba

C) Kuuntele ja kirjoita kuulemasi 9 tavua ja niiden toonit.

2 A) Toista tavut kaikilla neljällä toonilla.

1. nī	ní	nǐ	nì	6.	hén	hěn	hèn	
2. hāo	háo	hǎo	hào	7.	jiān	jiǎn	jiàn	
3. xiē	xié	xiě	xiè	8.	bū	bú	bǔ	bù
4. shī	shí	shǐ	shì	9.	yī	yí	yǐ	yì
5. wō		wǒ	wò					

B) Sano joku tavuista. Pari kuuntelee ja sanoo, minkä tavun lausuit.

C) Ympyröi tunnistamasi sana edellisestä tehtävästä. Kirjoita tavu ja suomennos vihkoosi.

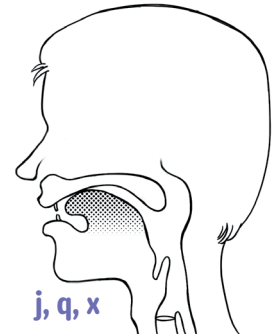
D) Pohdi parin kanssa, miksi tooni on tärkeä lausua oikein.

3 Kuuntele ja ympyröi ne kaksi tavua, joilla on sama tooni.

1. 你
ni	请
qing	进
jin	5. 六
liu	好
hao	见
jian
2. 书
shu	我
wo	很
hen	6. 不
bu	客
ke	气
qi
3. 谢
xie	四
si	五
wu	7. 他
ta	十
shi	您
nin
4. 再
zai	是
shi	一
yi	8. 三
san	七
qi	二
er

4 A) Kielenpintaäänteet: j q x

Muista, että kielen kärki on alahampaiden takana ja sen pinta hammasvallilla. Alleviivaa kaikki ne B-tehtävän tavut, joissa kolmas sävel muuttuu toiseksi tai puolikkaaksi alla olevissa sanoissa.

B) Kumman tavun pari sanoi? Sano koko sana.

A sanoo esim. **jiā**. B kuuntelee ja arvaa sanoiko pari **jiàn** vai **jiā** ja vastaa sanomalla koko sanan: **zài jiā**.

再见 zàijiàn näkemiin	在家 zài jiā olla kotona	手机 shǒujī kännykkä	来得及 láidejí ehtiä	句号 jùhào lauseen piste	邮局 yóujú posti
生气 shēngqì vihainen	奇怪 qíguài kummallinen	骑马 qí mǎ ratsastaa	起来 qǐ lái nousta	有趣 yǒuqù mielenkiintoinen	山区 shānqū vuoristoalue
那些 nàxiē nuo	谢谢 xièxiè kiitos	也许 yěxǔ ehkä	需要 xūyào tarvita	喜欢 xǐhuan pitää	预习 yùxí valmistella

- 5 Tutki parin kanssa alla olevia sanoja. Lukekaa vuorotellen ja arvatkaa, mitä sana voisi tarkoittaa.

可可 kěkē	可口可乐 kěkǒukělè	赫尔辛基 Hè'ěrxīnjī	艾斯堡 Àisǐbǎo	奥卢 Àolú
绍利·尼尼斯托 Shàolì · Nínísītūō	芬兰 Fēnlán	汉堡包 hànbǎobāo	麦当劳 màidāngláo	拉普兰 Lāpúlán
奥迪 Àodí	妈妈 māmā	爸爸 bàbā	库奥皮奥 Kù'àopí'ào	于韦斯屈莱 Yúwéisiqūlái
阿尔托 Ā'ěrtuō	咖啡 kāfēi	豆腐 dòufu	巴士 bāshì	图尔库 Tú'ěrkù

- 6 Kuuntele kuuden henkilön puhelinnumerot ja kirjoita vihkoosi.

Puhelinnumerot sanotaan yksi kerrallaan. Numero 1 lausutaan yāo eikä yī. Näin sitä ei voi sekoittaa numeroon 7.

- 7 Vastaa viiteen kysymykseen. Voit käyttää pinyin-kirjoitusta tai kirjoittaa merkeillä.

II. Tutki kielitietoa

Persoonapronominit

Jos on kyse ihmisistä, monikko muodostetaan lisäämällä sanan perään 们 men. Tavaroista ja eläimistä ei kuitenkaan ole monikkomuotoa. Asiasyhteydestä voit päätellä onko kyseessä monikko vai yksikkö.

我	wǒ	minä	我们	wǒmen	me
你	nǐ	sinä	你们	nǐmen	te
您	nín	Te			
他	tā	hän (miehestä)	他们	tāmen	he
她	tā	hän (naisesta)	她们	tāmen	he
它	tā	se			

Jos ryhmässä on vähintään yksi mies, käytetään monikon ilmaisua 他们 tāmen.
Jos kyse on vain naisista, käytetään ilmaisua 她们 tāmen.

Perussanajärjestys

Perussanajärjestys on subjekti, predikaatti ja objekti. Sanat eivät taivu, joten sanajärjestys on erittäin tärkeä.

我喝茶。	茶喝我。
Wǒ hē chá	Chá hē wǒ
Minä juon teetä.	Tee juo minut.

很 hěn-adverbi

Kiinan kielessä adjektiivi voi olla myös lauseen predikaatti. Tällöin ei lauseeseen lisätä enää muuta verbiä. Sen sijaan myönteinen lause muodostetaan yleensä lisäämällä 很 hěn-adverbi adjektiivin eteen. Sillä ei välttämättä ole merkitystä eikä se tarkoita suurta astetta.

我很好!	Minä voin hyvin!
Wǒ hěn hǎo	

8 a) Mikä yhdistää näitä lauseita? Miten 很 hěn vaikuttaa lauseen rakenteeseen?

我很好。	你很忙。	我很累。	你很客气。
Wǒ hěn hǎo	Nǐ hěn máng	Wǒ hěn lèi	Nǐ hěn kèqì
	kiireinen	väsynyt	

B) Korjaa seuraavat lauseet.

我是好。	我是忙。
Wǒ shì hǎo.	Wǒ shì máng.

Kielteinen lause 不 bù

Verbin edessä kieltoisanan 不 bù tooni muuttuu nousevaksi tooniksi 不 bú, jos sitä seuraa toinen neljännellä toonilla ääntyvä tavu. Pinyin-kirjoituksessa tooni merkitään nousevalla diakrittisellä merkillä.

不好	不客气	不谢	不见	不是
bù hǎo	bú kèqì	bú xiè	bú jiàn	bú shì
ei ole hyvä	ei kestä	ei kestä	ei näe	ei ole

9 Kirjoita 不 bu-sanana tooni alla oleviin lauseisiin.

我不好。	你不忙。	你不累。	我不知道。
Wǒ bu hǎo	Nǐ bu máng	Nǐ bu lèi	Wǒ bu zhīdào
			tietää

Kysymyspartikkeli 吗 ma

Kysymyspartikkeli 吗 ma lisätään aina lauseen loppuun. Silloin ei tarvitse lisätä 很 hěn-adverbia.

你忙吗?	你累吗?	不好吗?	不是吗?
Nǐ máng ma	Nǐ lèi ma	Bù hǎo ma	Bú shì ma
Oletko kiireinen?	Oletko väsynyt?	Eikö ole hyvin?	Eikö ole?

10 Miten suomentaisit sanan 吗 ma?

我	很	好,	你	好	吗?
Wǒ	hěn	hǎo	nǐ	hǎo	ma

III. Lue

- 11 A) Tutki parin kanssa dialogissa esiintyviä merkkejä. Mitä Maija ja Gao Feng kirjoittavat toisilleen?
B) Kirjoita vihkoosi viestejä vastaava pinyin-kirjoitus. Muista myös kirjoittaa toonit. Alleviivaa tavut kolmannella toonilla, jotka muuttuvat toiseksi. Ympyröi ne, jotka muuttuvat puolikkaaksi.
C) Lue viestit parin kanssa ääneen.

想	一会儿
xiǎng	yíhuìr
ajatella	kohta

12 A) Kahvikupin ja teekupin keskustelu. Lue dialogi parin kanssa.

Muista, että kolmas tooni voi muuttua toiseksi tai puolikkaaksi tooniksi.

你好!

Nǐ hǎo

你好!

Nǐ hǎo

你好吗?

Nǐ hǎo ma

我很好。你呢?

Wǒ hěn hǎo Nǐ ne

我也很好。

Wǒ yě hěn hǎo

再见!

Zàijiàn

再见!

Zàijiàn

B) Mitä sanat 也 ye ja 呢 ne kahvi- ja teekupin keskustelussa voisivat tarkoittaa? Suomeksi sanat.

也 yě _____ 呢 ne _____

IV. Lukusanat

13 A) Lue lause.

一 二 三, 三 二 一, 一 二 三 四 五 六 七
Yī èr sān sān èr yī yī èr sān sì wǔ liù qī

B) Lue alla olevat lauseet.

一 二 三 四 五 六 七, 七 六 五 四 三 二 一
Yī èr sān sì wǔ liù qī qī liù wǔ sì sān èr yī

C) Lue runo ja keksi oma runo käyttämällä kiinalaisia merkkejä:

Yī èr sān, you are my sun. Wǔ liù qī, you love me.

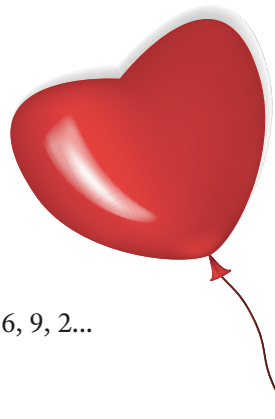
14 Kertaa lukusanat 1–100.

Laskekaa ryhmissä vuorotellen numerot 1–10 lisäämällä lukuun aina 3. Esim. 3, 6, 9, 2...

Laskekaa ryhmässä 1–50 vuorotellen lisäämällä lukuun aina 7.

15 Kirjoita sanat pinyin-kirjoituksella vihkoosi:

十四 四十 二十二 五 十一
三十 六 七 九 八十九

16 A) Laske. Voit kirjoittaa jonkin numeron tai sitten lukusanan kirjoitusmerkillä tai pinyin-kirjoituksella.

$九 + 八 =$

$一 + 二 =$

$五 + 二十三 =$

$二 - 二 =$

$十六 - 四 =$

$六十五 - 十六 =$

$四 : 二 =$

$七 \times 九 =$

$一百零八 : 二 =$

+ 加
jiā

- 减
jiǎn

× 乘
chéng

: 除
chú

= 等于
děngyú

B) Lue parisi kanssa vuorotellen 16a-osan laskutehtävät. Kuuntele ja anna palautetta. Laskiko pari oikein?

Oikein: 对
duì

Ei oikein: 不对
bú duì

Voitko sanoa uudestaan: 请再说一遍。
Qǐng zài shuō yíbiàn

C) Kysy parilta laskutehtävä kiinaksi. Kuuntele vastaako hän oikein ja vastaa hänelle tehtävässä 16b esitetyillä palautteilla.

17 Mitkä numerot tunnistat kirjoitusmerkeistä?

云

yún
pilvi

手

shǒu
käsi

驷

sì
neljä hevosta

吾

wú
minä

陌

mò
katu

分

fēn
erillinen

画

huà
maalaus

交

jiāo
maksaa

仇

chóu
viha

土

tǔ
maa

语

yǔ
kieli

姑

gū
täti

18 Yhdistä pinyin kiinalaiseen merkkiin.

líng yī èr sān sì wǔ liù qī bā jiǔ shí

六 三 ○ 一 八 四 九 二 十 五 七

V. Kommunikoi

19 A) Mieti parin kanssa, milloin opettaja käyttää seuraavia ilmaisuja ja miten voisit reagoida niihin.

上课 shàngkè	Tunti alkaa.
下课 xiàkè	Tunti loppuu!
请读! Qǐng dú	Lukekaa! Lue!
请听! Qǐng tīng	Kuunnelkaa! Kuuntele!
请看...页! Qǐng kàn yè	Lue sivulta
请关灯! Qǐng guān dēng	Sammuta valot!
请打开电脑! Qǐng dǎkāi diànnǎo	Avaa tietokone!
请开门, 开窗! Qǐng kāi mén kāi chuāng	Avaa ovi, avaa ikkuna!
你明白吗? Nǐ míngbai ma	Onko tämä selvä sinulle?
跟我读! Gēn wǒ dú	Lue kanssani!
有问题吗? Yǒu wèntí ma	Onko kysymyksiä?
你们做了作业吗? Nǐmen zuò le zuòyè ma	Oletko tehnyt kotitehtävät?
点名 diǎnmíng	nimenhuuto

B) Milloin käyttäisit seuraavia ilmaisuja? Keksi parin kanssa esimerkkejä.

我还不知道! Wǒ hái bù zhīdào	En tiedä vielä.
这句话怎么读? Zhè jù huà zěnmě dú	Miten tämä lause luetaan?
这个什么意思? Zhè ge shénme yìsi	Mitä tämä tarkoittaa?
请说慢一点儿! Qǐng shuō màn yìdiǎnr	Voitko puhua hitaammin?
再说一遍! Zài shuō yí biàn	Voitko sanoa uudestaan?
到! Dào	Täällä!
用芬兰语怎么说? Yòng Fēnlányǔ zěnmě shuō	Kuinka se sanotaan suomeksi?
对不对? Duì bu duì	Oikein vai ei?
我可以去洗手间吗? Wǒ kěyǐ qù xǐshǒujiān ma	Voinko käydä vessassa?
谢谢老师! Xièxie lǎoshī	Kiitos, opettaja!
对不起, 我迟到了! Duìbùqǐ wǒ chídào le	Anteeksi, että olen myöhässä!

VI. Kirjoittaminen

Kiinan kirjoitusmerkeistä

Kiinan kirjoitusmerkit 汉字 Hànzì muodostavat vanhimman maailmassa edelleen käytössä olevan kirjoitusjärjestelmän. Sen ensimmäiset muodot, jotka tunnetaan yleisesti nimellä oraakkelinluukirjoitus 甲骨文 *jiǎgǔwén*, ajoitetaan välille 1500–1000 EAA. Vuosien saatossa kirjoitusmerkit ovat kokeneet useita muutoksia, mutta niiden peruselementit ovat säilyneet samana.

Kirjoitusmerkkien valtavaa määrää ei kannata pelästyä. Kaikkien kirjoitusmerkkien yhteenlaskettu määrä on jopa yli 80 000, mutta näistä monet ovat joko äärimmäisen harvinaisia tai käytännössä kadonneet kokonaan. 20 000 merkkiä onkin lähempänä totuutta. Tuntuuko tämäkin määrä hurjalta? Ei hätää, käytännössä jo muutamalla tuhannella merkillä pärjää. Kiinassa virallisesti lukutaitoiseksi määritellään henkilö, joka osaa tunnistaa 1500–2000 merkkiä (Kiinassa lukutaitoisuuden määritelmä on erilainen maanviljelijälle ja toimistotyöntekijälle).

Kiinan kirjoitusmerkit saattavat ensivilkaisulta vaikuttaa täysin vierailta ja niiden oppiminen mahdottomalta, mutta lyhytkin tarkempi tutustuminen auttaa hahmottamaan niiden rakennetta. Kannattaa ensin tutustua piirtovetoihin, jotka pätevät kaikkiin kirjoitusmerkkeihin. Yksi piirtoveto on yksi yhtenäinen viiva. Älä siis nosta kynää paperilta ennen kuin veto on valmis!

Piirtovetoja on kahdeksan erilaista:

1. pilkku
2. vaakasuora
3. pystysuora
4. vasen laskeva kaari
5. oikea laskeva kaari
6. nouseva
7. taitos
8. koukku

Kun olemme opetelleet piirtovedot, voimme seuraavaksi kääntää katseen vetojärjestykseen. Vetojen piirtojärjestykseen voidaan esittää kahdeksan perussääntöä:

1. ylhäältä alas
2. vasemmalta oikealle
3. ensin vaakasuora, sitten pystysuora
4. ensin vasen kaari, sitten oikea kaari
5. ensin vaakasuora, sitten vasen kaari
6. ylhäältä sisälle
7. ensin keskusta, sitten sivut
8. ulkoa sisälle, sulkeva veto viimeisenä

Merkkien luokittelu

Edellä esitettiin, että kiinan kirjoitusmerkkejä on jopa kymmeniä tuhansia. Niiden hahmottamista ja tunnistamista kuitenkin helpottaa merkittävästi, kun tietää, mistä rakennuspalikoista kirjoitusmerkit koostuvat ja miten niitä luokitellaan. Alla esitetään neljä luokitteluryhmää. Näiden lisäksi tunnetaan kaksi merkkien lainaamiseen perustuvaa luokitteluryhmää.

1. Piktogrammit (象形 xiàngxíng)
2. Ideogrammit (指事 zhǐshì)
3. Yhdistetyt kuvamerkit (会意 huìyì)
4. Foneettis-semanttiset merkit (形声 xíngshēng)

1. Piktogrammit (象形 xiàngxíng)

Tämä on luokitteluryhmistä yksinkertaisin: kuvamerkit ovat kehittyneet kohteensa näköisistä piirroskuvista. Kuvamerkkejä on noin 400, ja ne ovat usein substantiiveja. Alla muutamia esimerkkejä.

日 <i>rì</i> , aurinko	人 <i>rén</i> , ihminen
月 <i>yuè</i> , kuu	木 <i>mù</i> , puu

2. Ideogrammit (指事 zhǐshì)

Tämän luokitteluryhmän kirjoitusmerkeissä ilmaistaan tietyn piirtovedon avulla tietty merkitys, joka on usein symbolinen. Tällaisia merkkejä on toistasataa, ja ne jaetaan kahteen luokkaan:

- pohjalla kuvamerkki
本 *běn*, juuri
旦 *dàn*, aamunkoitto
- ei kuvamerkkiä pohjalla
上 *shàng*, yläpuolella
下 *xià*, alapuolella

3. Yhdistetyt kuvamerkit (会意 huìyì)

Tämän luokitteluryhmän kirjoitusmerkit muodostetaan yhdistämällä kaksi kuvamerkkiä tai useampi tai ideogrammi. Näitä kirjoitusmerkkejä on toista tuhatta.

明 *míng*, kirkas (aurinko 日 *rì* + kuu 月 *yuè*)
林 *lín*, metsä (puu 木 *mù* + puu 木 *mù*)
从 *cóng*, seurata (ihminen 人 *rén* + ihminen 人 *rén*)

4. Foneettis-semanttiset merkit (形声 xíngshēng)

Tämä on kiinan kirjoitusmerkkien yleisin luokitteluryhmä. Kiinan kirjoitusmerkeistä 80–90% on näitä kirjoitusmerkkejä.

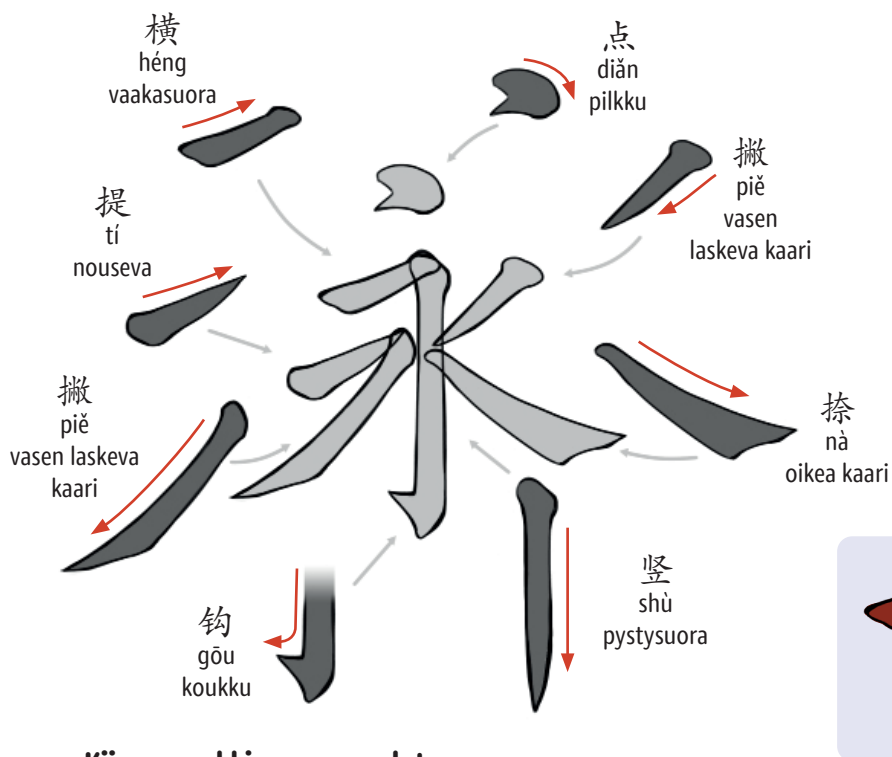
Radikaali on kirjoitusmerkin osa, joka kertoo tai antaa vihjeen kirjoitusmerkin merkityksestä (merkitysosa). Fonetikum on kirjoitusmerkin osa, joka antaa vihjeen merkin ääntämisestä (ääntämisosa). Ääntämisosa ja merkitysosa voivat sijoittua merkissä eri tavoin.

merkitysosa 氵 vesi, ääntämisosa 胡 *hú* sukunimi: 湖 *hú*, järvi

merkitysosa 艹 ruoho, ääntämisosa 早 *zǎo* aikainen: 草 *cǎo*, ruoho

merkitysosa 口 *kǒu* suu, ääntämisosa 问 *wèn* ovi: 问 *wèn*, kysyä

Ääntämisosa ei siis useinkaan kerro täsmällisesti, miten merkki äännetään, mutta antaa vihjeen sen suunnasta.

Kiinan merkkien perusvedot Yhdistelmämerkit voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

1. Vasen-oikea-rakenne
好 hǎo (hyvä) 你 nǐ (sinä) 刚 gāng (luja, vahva)
2. Ylä-ala-rakenne
名 míng (nimi) 字 zì (kirjoitusmerkki) 您 nín (Te)
3. Sisä-ulko-rakenne
国 guó (valtio, valtakunta) 风 fēng (tuuli)

Yleisin tapa kirjoittaa kiinaa puhelimella ja tietokoneella perustuu pinyin-kirjoitukseen. Käytännössä kirjoitamme ensin äänneasun mukaisen tavun tai tavut (esimerkiksi "nihao") ja ohjelma tarjoaa todennäköisintä tai yleisintä näitä tavuja vastaavaa merkkiyhdistelmää. On siis tärkeää, että osaamme kirjoittaa oikeaoppista pinyin-kirjoitusta. Tämän jälkeen riittää, että osaamme tunnistaa oikean kirjoitusmerkin tarjotuista. Kehittyneemmät ohjelmat osaavat tunnistaa yhdellä kertaa sanayhdistelmiä tai jopa kokonaisia lauseita, joten kirjoittaminen

sujuu varsin nopeasti. Jos kirjoittaa yhden tavun kerrallaan, on kirjoitusmerkkivaihtoehtoja huomattavasti enemmän, ja kirjoittaminen myös hidastuu.

Tämä pinyiniin pohjaava tekstinsyöttötapa on yleisin, mutta ei ainut. Monissa tapauksissa kirjoitusmerkkejä voidaan kirjoittaa myös käsin, jolloin kirjoitusmerkki piirretään ruudulle veto vedolta. Tätä voidaan hyödyntää esimerkiksi silloin, kun tiedetään, miten jokin kirjoitusmerkki kirjoitetaan, mutta ei olla varmoja sen äänneasusta.

20 A) Kirjoita merkit oikeassa järjestyksessä.

yī

一 一

èr

二 一 二

sān

三 一 二 三

sì

四 一 一 四 四 四

wǔ

五 一 一 五 五

liù

六 一 一 六 六

qī

七 一 七

bā

八 一 八

jiǔ

九 一 九

shí

十 一 十

B)

nǐ

你 一 一 你 你 你 你

hǎo

好 一 女 女 女 好 好

ma 吗 丨 口 口 叩 吗 吗

wǒ 我 一 二 手 手 我 我 我

hěn 很 丨 夕 彳 彳 彳 彳 彳 很 很 很

zài 再 一 厂 冂 冂 冂 再

jiàn 见 丨 冂 月 见

nín 您 丨 亻 亻 亻 你 你 你 你 您 您 您

qǐng 请 丨 讠 讠 讠 讠 讠 讠 请 请 请

jìn 近 丨 厂 尸 斤 斤 斤 近

xiè 谢 丨 讠 讠 讠 讠 讠 讠 讠 讠 谢 谢

谢

hē 喝 丨 口 口 叩 叩 叩 叩 叩 喝 喝 喝

喝

chá 茶 一 艹 艹 艹 艹 茶 茶 茶 茶

bù	不	一	万	不	不								
kè	客	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀	宀
qì	气	气	气	气	气								
shì	是	日	日	日	日	日	日	日	日	日	日	日	日
tā	他	他	他	他	他								
tā	她	她	她	她	她								
men	们	们	们	们	们								

21 Kirjoita puhelinnumerosi merkeillä vihkoosi.

Sinun tavoitteesi

Mieti, miksi opiskelet kiinaa?

Mikä on sinun tavoitteesi?

Mitä haluat oppia tämän kurssin aikana?

Kuinka monta kirjoitusmerkkiä haluat osata tämän kurssin jälkeen?

Mitä haluat osata vuoden kuluttua?

